

Catalunya a la intempèrie

Continuem en aquest número la segona part de l'informe sobre la situació de les nostres costes i les repercussions de la llei que ha d'ordenar tot el litoral. Com en el cas del País Valencià, el litoral de Catalunya —pàtria de l'especulació urbanística i paradís del somni turístic— es troba esquitxat d'amenaçes i en perill creixent.

I. L.

L'autopista A-7 ha facilitat el nus ideal de l'especulació del litoral catalano-valencià. Al seu entorn ha ressuscitat el boom immobiliari dels seixanta i un creixement d'ocupació del sòl que els tècnics d'Obres Públiques pertanyents a ambdues generalitats qualifiquen com «en el límit de les nostres possibilitats». Aquest eix gris de peatge acordona una inversió constructora que connecta, quasi sense diferències, la degradació litoral de Torrevella o Santa Pola amb la del Tarragonès, el Barcelonès o el Maresme, el tren costaner del qual, amb bellíssimes vistes, ha transformat, per obra i gràcia de vies i andanes, platges de populars i íntims banys en escombraries i esculleres, en un retrocés marítim ja irreversible.

La ribera catalana està en l'ull de l'huracà de la inversió immobiliària estrangera. Una especulació, de divises incontrolades per a la Generalitat i per a la llarga mà de l'estat, que ja va sembrar entre el golf de Roses i el delta de l'Ebre un elevadíssim percentatge dels més de 350.000 milions de pessetes que les oficines promotores europees destinaren a obres en la península, tan sols en els primers set mesos de 1988 i amb Itàlia a l'avantguarda com a primer estat inversor. La turística i típicament anomenada Costa Daurada, bàsica-

Les màximes competències, per a l'estat

Comissió d'Acció Ecologista del Moviment de Defensa de la Terra

El Projecte de Llei de Costes presentat al Parlament espanyol pel govern del PSOE, i que ha de derogar la llei vigent de 1969 és, pel seu contingut, un projecte progressista en aquells capítols que fan referència a limitacions de la propietat del sòl, a servituds d'accés i protecció de la costa i a restriccions en l'ús privat de les zones costaneres i terrenys confrontants. Si s'aproveïssin aquests punts en els seus termes actuals, poden contribuir a pal·liar en part la degradació creixent d'unes zones on es concentra la major part de la població i de les activitats industrials i turístiques.

Però aquí s'acaben les virtuts del projecte de llei; el seu títol IV el converteix en un dels més centralistes apareguts

els darrers temps, ja que atribueix a l'estat la totalitat de competències administratives en matèria de costes, marginant les administracions autonòmiques i reservant a les municipals competències insignificants, com neteja de platges i explotació de guinguetes...

Per al territori català, continental i insular, el projecte és un nou cas de legislació colonial, que posa en evidència el carreró sense sortida a què ens han conduït les autonomies que divideixen Catalunya, les quals apareixen cada vegada més com a institucions destinades a reforçar el poder de l'estat i com a paròdies d'un veritable autogovern. □

ment el Tarragonès i el Baix Camp, és la zona litoral preferida per a desembarcar els ecus immobiliaris de la CEE.

D'aquesta manera, un dels primers *tours operators* britànics, l'International Leisure, ha declarat el seu amor apassionat per la Costa Daurada i, malgrat les limitacions de la Llei de Costes a punt d'emissió, li augura una extraordinària perspectiva de desplega-

La ribera catalana
està en l'ull de
l'huracà de la inversió
immobiliaria.

DOMÈNEC UMBERT

Una llei centralista

Francesc-Xavier Bigatà i Ribé*

L'objecte del projecte de llei és el determini, la protecció i la utilització de la zona marítime-terrestre i de les platges, que la Constitució qualifica de béns de domini públic estatal a l'article 132, apartat 2.

Per a aconseguir aquesta finalitat, l'esmentat projecte imposa una sèrie de limitacions a la propietat dels terrenys en una banda d'un quilòmetre d'amplada que malmeten les competències de la Generalitat de Catalunya en matèria d'ordenació del territori.

El paquet de matèries que el projecte de llei de Costes regula és tan vast (ordenació del territori i del litoral, urbanisme, ports, instal·lacions marítimes menors, abocadors, etc.) que la malfiar-se de l'objecte de la llei. N'és una prova —partint de la particularitat estatal del domini públic— que el projecte l'aprofita per a estendre la competència estatal a matèries traspasades i exercides per les comunitats autònomes.

En la planificació urbanística es proposa un complicat sistema que reforça la intervenció de l'estat, que pot donar lloc a una doble informació pública, i, pel que fa a l'ordenació del litoral, suprimeix la figura dels plans d'ordenació de platges i els substitueix per unes normes generals i específiques discrecionals de l'administració de l'estat.

Pel que fa a les servituds amb què es graven els terrenys: trànsit, protecció i d'influència, que arriben fins als 500 metres a comptar des de la vora del mar, fan que aquest conjunt de limitacions canvii la filosofia del sòl urbà i no garanteixin el nucli essencial de l'autonomia local, en convertir el terme municipal —una part en alguns casos i en d'altres tot— en tributari del domini marítim.

A Catalunya hi ha sis municipis que estan engolits totalment pel quilòmetre d'amplitud de la zona d'influència.

Es ben evident l'esperit intervencionista i centralista del projecte de llei i es referma amb l'atorgament de les concessions de les instal·lacions marítimes menors (embarcadors, molls, palanques) que es reserva l'administració central.

En definitiva, aquest projecte de llei és purament i simplement la negació de les competències de les comunitats autònomes.

* Ex-conseller de Política Territorial i Obres Públiques

DOMÈNEC UMBERT

ment turístic, decidint-se a allotjar en la superdegradada ribera una gran part dels més de 30.000 milions que actualment reserva per a la inversió espanyola.

L'ajuntament de Mont-roig del Camp discuteix també la instal·lació d'un ventall de restaurants, camps de golf, centres comercials i supermercats, al costat d'un hotel de cinc estrelles, en el que seria un complex residencial a l'estil Manhattan.

La idea prové de Bonmont-Catalunya, que, tot i el seu nom nacional, no amaga altra cosa que el multimilionari capital cent per cent suís del riquíssim grup helvètic Bonmont, promotor i propietari d'algunes minicitats per a elits a l'asolellada Califòrnia i al li-

«Feta la llei»

Santi Vilanova*

El projecte de Llei de Costes, que determina una servitud de 100 metres de protecció entre el mar i la primera línia d'edificació, és presentada pel Govern socialista com una eina per a frenar l'especulació i la degradació ambiental.

Però si continua la tendència actual pot ser que quan es vulgui aplicar la lletra de la legislació, les poques reserves naturals que resten estiguin irreversiblement malmeses.

I és que la Llei de Costes ha aixecat la llebre. Els yuppies i els mercaders de l'oci postindustrial estan escalfant els motors. El diner negre es recicla de forma accelerada en el sector immobiliari i turístic. Paradoxalment, les zones mediterrànies més destacades com a níus de narcotraficants són avui les que han experimentat un nou boom inversor. Macroports anomenats «esportius» i grans complexos hotelers de luxe per als «bàrbaros del Nord»: bungalows d'alt standing, privatitzant platges públiques...

¿Qui parlu ja de crisi econòmica? Tot va com una seda en la millor de les monarquies.

Quan pensàvem que, gràcies a la recessió, podríem refer un litoral malmès pels plans de desenvolupament dels anys seixanta, ara ressusciten les dèries expansionistes del franquisme.

Aquesta Llei de Costes resoldrà ben poques coses. En primer lloc, perquè està pensada de manera tecnocràtica. Els seus redactors descobreixen quasi tot sobre l'ecologia ambiental. No es pot fer una llei per a preservar el litoral sense protegir els aiguamolls, les serralades costaneres i els seus boscos, l'agricultura tradicional i el llot dels rius que llencen pestilències de tota mena al mar.

Aquest país continua sense entendre que cal una política ambiental de caire integral. Que no és compatible un creixement sobre el que ja ha crescut caòticament i malament, i pensar que amb petits pares naturals per a fer la foto hem salvat la cara.

Les pròximes generacions ens demanaran responsabilitats de tanta inconsciència i disbauxa.

* Periodista. Membre d'Alternativa Verda de Catalunya

toral francès. La promesa de 15.000 milions d'inversió a Mont-Roig és un apetitós gelat que la Llei de Costes pot fondre.

Cambrils també té dubtes. «Olimpico 92» és un projecte més d'arrel estrangera que pretén edificar *bungalows* i apartaments de luxe en terrenys que, a l'empara de la llei, aviat serà zona protegida com a *servitud d'influència*. La primeríssima línia de platja, un indret amb una qualificació urbanística actual que no contempla la seua programació i que obligaria el consistori tarragoní a una reclassificació del sòl en un nou pla d'urbanisme, és la co-bejada dona d'arena que flirteja amb un desconegut grup europeu, que ja ha

tiva fabulosa fins al final del segle». Amb llei o sense.

El litoral de Catalunya està en perill. Els llits contaminats com els de l'Ebre, el Llobregat o el Ter, continuaran desembocant residus altament perjudicials als quals la llei no posarà remei. El nou text no diu res, ja aprovat al Congrés dels Diputats, sobre instal·lacions industrials i vessaments a la mar. I això que la Federació Catalana de Municipis i la de Veïns havien insistit duríssimament sobre aquesta qüestió.

Com tampoc es contempla res en la Disposició Transitòria Tercera de la llei sobre l'anul·lació dels drets adquirits per particulars sobre la costa. Els registres de la propietat continuaran aco-

El litoral tradicional pot alterar-se bruscament amb nous ports esportius.

promès canviar algues i petxines per un hotel de cinc estrelles amb un gran embolcall residencial.

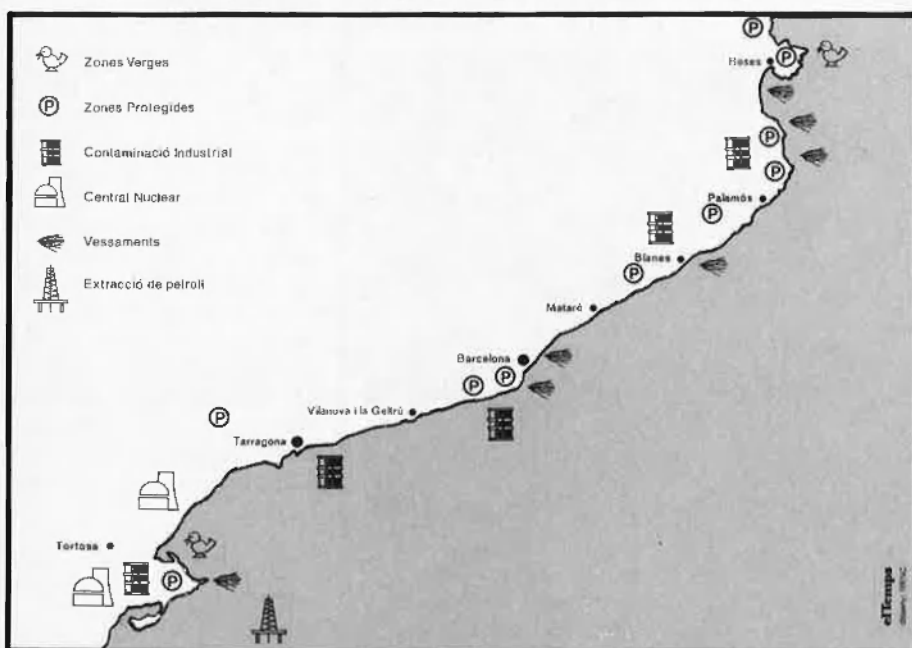
En la llarga cursa per la demolició del sòl marítimo-terrestre, constructors de capital exterior i català operen de manera depredadora sobre la mateixa Catalunya i el sud valencià. Benidorm i Torrevella concentren aquesta inversió immobiliària catalana, que ja es calcula en més de 5.000 milions i que, a nivell estatal, és la tercera en importància després dels promotors bascos i de les oficines amb seu a la Gran Via madrilenya. Llei sí, llei no, el litoral que baixa de Port-Bou i es perd darrere les dunes de Guardamar i la sal de Torrevella serà, en paraules d'un promotor alacantí, «costa d'una expecta-

tant un litoral de dret públic per a tots els catalans. El retrocés de l'anomenada zona d'influència a 500 metres, des dels 1.000 de l'avantprojecte inicial, ha fet somriure satisfactòriament les immobiliàries.

Ja es preparen nous ports esportius que mouran el curs natural dels corrents marins i extingiran platges de tota la vida. A l'Ametlla de Mar, antiga nòvia de la Disney, a Torredembarra —litoral amb sentència ferma d'indret privat—, a Garraf, a Blanes, Platja d'Aro, Llançà, i uns deu municipis costaners més. La plaga *esportiva* que assola la costa, sembla que no hi ha qui la pugui parar ni des de la Generalitat ni des dels ajuntaments. Barcelona,

CATALUNYA, UNA COSTA AMENACADA

	<i>Lloc, comarca</i>	<i>Causa del conflicte</i>
Per contaminació agrícola, urbana, industrial i energètica	Estanys litorals del Rosselló	Degradació, desaparició.
	Costa de la Marenda	Degradació, abocaments residuals, incendis.
Per actuacions urbanístiques	Cap de Creus	Degradació turística, incendis.
	Golf de Roses	Urbanització.
	Aiguamolls i platja de Pals	Degradació, urbanització.
	Cap de Begur	Degradació, contaminació.
	Marina del Baix Empordà	Degradació, privatització de les cales.
	Marina de la Selva	Degradació turística, indrets contaminants.
	Maresme	Degradació turística, desaparició de platges.
	El Barcelonès	Degradació turística, obres vila olímpica.
	Delta del Llobregat	Degradació turística, indrets contaminants.
	Marines del Baix Penedès i Tarragonès	Degradació turística, utilització excessiva, contaminació.
Per actuacions esportives i projectes de nous ports	Cap de Salou	Urbanitzacions, contaminació, regressió.
	Delta de l'Ebre	
	Desembocadures del Tet, Ter, Tordera, Besòs, Llobregat, Francolí i Ebre. Zones portuàries de Barcelona i Tarragona. Litoral de Cubelles —central tèrmica— i de Vandellòs —centrals nuclears.	
	— Port-Bou; Llançà; Cadaqués; Palamós; Calonge; Platja d'Aro; Tossa de Mar; Blanes; Sant Andreu de Llanerxes; Mataró; Cabrera de Mar; Vilassar de Mar; Montgat; Badalona; Poble-nou (Barcelona); Garraf; Roda de Berà; Torredembarra i l'Ametlla de Mar.	
	Zones verges sense cap protecció:	
	— Cap de Creus.	— Illes Pedrosa i Formigues (Baix Empordà).
	— Illes de Massina i Port Lligat (Alt Empordà).	— Punta de l'Aliga i Cap Roig (Baix Ebre).
	Zones degradades que poden recuperar-se amb protecció especial:	
	— Estanys litorals de Salses, Canet i Bordigó (Rosselló).	— Cales de la Costa Brava.
	— Costa de la Marenda (Vallespir).	— Zones humides i pinades del delta del Llobregat.
	Zones amb protecció excessivament descuidada:	
	— Aiguamolls de l'Alt Empordà.	— Massís del Garraf.
	— Illes Medes.	— Delta de l'Ebre.
	— Estanys del delta del Llobregat.	
	Altres problemes litorals:	
	— Salinització dels aqüífers subterranis per excés de drenatge i intrusió d'aigua de mar: Alt Empordà, Delta del Llobregat i Camp de Tarragona.	
	— Destrucció de restes arqueològiques a diversos punts de les costes Brava i Daurada.	
	— Gran nombre de platges privatitzades i tancades, de caràcter elitista.	
	— Projectes d'ampliacions portuàries i desviacions de rius (Llobregat).	

Arenys o Premià de Mar, Masnou, Salou o Cambrils ja formen part de la llista negra d'una degradació constant de l'arena.

La llei és, per a Catalunya, extremadament centralista. «Competències que ja foren transferides —assenyalava Ramon Pous, director general de Ports i

Costes de la Generalitat— intenten ser recuperats pel govern central. La llei produirà una sèrie de competències en urbanisme, costes, ports, turisme i residus.»

El president Pujol, per la seua banda, alertà davant la llei sobre «el retall, en matèria de territori, de les compe-

tències de la Generalitat i dels ajuntaments».

El projecte que s'encetà pel gener de 1984 a la taula ministerial de l'aleshores titular espanyol d'Obres Públiques, Julián Campo, ha aïçat butllofes anticoncentralistes no solament a les files de CiU —Miquel Roca presentà un recurs d'inconstitucionalitat junt amb el PNB—, sinó també entre els disciplinats socialistes de la Federació de Municipis, que reberen amb un boicot i xiulant una llei que no ha comptat per a res amb les forces polítiques i socials de Catalunya.

«Aquest projecte de llei premia els que han fet una ocupació massiva del litoral», declarava l'alcalde independent de Mont-Roig Josep Maria Aragonès, amb motiu de la petita cimera que el 15 d'octubre de l'any passat va reunir a Benidorm 19 alcaldes de pobles de la costa en un debat obert sobre la llei. Aragonès, representant en aquell conclave costaner dels 69 municipis litorals de Catalunya, expressà col·lectivament la seua desconfiança davant d'una llei que la majoria dels catalans considera progressiva, però escrita totalment sense comptar ni amb les pròpies transferències. □